

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**Govor predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar
na tretji nacionalni konferenci ob Mednarodnem dnevu boja proti nasilju nad ženskami**

Ljubljana, 25. november 2024

Spoštovana ministrica za pravosodje Andreja Katič,

spoštovani minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar,

spoštovani minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Luka Mesec,

spoštovane strokovnjakinje, strokovnjaki,

lepo pozdravljeni vsi prisotni na 3. nacionalni konferenci ob Mednarodnem dnevu boja proti nasilju nad ženskami.

Danes smo se zbrali s skupnim, iskrenim namenom – da naredimo še en pomemben korak po poti, ki vodi k družbi, kjer vsakdo živi varno, kjer so odnosi zgrajeni na sprejemanju, strpnosti in dejanski enakopravnosti in kjer nasilje nima več prostora.

Pravica do osebnega dostojanstva in varnosti je, poleg ostalih, ena temeljnih človekovih pravic in kot taka bistvena za razvoj družbe. Nasilje nad drugim je kršitev in poseg v osebno integriteto drugega in je zloraba moči, ki žrtev oropa dostojanstva. Nasilje nad ženskami in deklicami predstavlja, po navedbah Organizacije združenih narodov, najpogostejšo kršitev človekovih pravic in ostaja ena večjih ovir za načelo enakosti tudi v Sloveniji. Nasilje nad ženskami ni le rana, ki jo nosi posameznica, temveč globoka brazgotina naše družbe in velik družbeni problem. Njegov izvor, kot opozarja stroka, leži v trdovratnih družbenih neenakostih med spoloma, in pričakovanjih, da ženske ostajajo tihe, potrpežljive, skrbne in podrejene – doma in v svetu, ki jih pogosto jemlje za samoumevne. Kot ugotavlja tudi Svet Evrope, nasilje nad ženskami škoduje miru, varnosti in demokraciji.

Ena temeljnih nalog države in družbe je, da nasilje v največji možni meri prepreči, če do njega pride, pa ukrepa strokovno, tako da brez sekundarne viktimizacije zaščiti žrtev in ob tem z ustreznimi programi obravnava tudi povzročitelja nasilja.

Raziskave in statistični podatki žal še vedno kažejo, da je v Sloveniji eno od oblik nasilja doživela vsaka druga ženska od 15. leta starosti dalje, da je vsako leto od 5 do 10 žensk žrtev femicidov, da slovenska policija obravnava več kot tisoč primerov kaznivih dejanj z elementi nasilja v družini in okoli 2.500 prekrškov, pri katerih so v 90 odstotkih žrtve osebe ženskega spola. Ti podatki so gotovo skrb vzbujajoči. Vedno znova si rečemo: nobena več. Pa vendar se zgodi. Ob neustreznem ukrepanju ali celo neukrepanju na odgovornost vseh nas in celotne družbe.

V zadnjih desetih letih smo na področju obravnave nasilja nad ženskami gotovo naredili pomembne sistemske korake naprej, od sprememb zakonodaje, do razbijanja stereotipov in mitov ter predsodkov. Veliko dela je še pred nami, tudi na področju enakih možnosti, ko govorimo na primer o skrbi za gospodinjstvo ali o razlikah v plačah med ženskami in moškimi na primerljivih delovnih mestih.

Nevladne organizacije nas opozarjate, da se po eni strani žal manjša prepoznava nasilja nad ženskami, po drugi strani pa povečuje nedopustno obtoževanje žensk, ki prijavijo nasilje, da lažejo ali da so za nasilje krive same. Svarijo tudi pred prepočasnim ukrepanjem, pred neučinkovito zaščito žrtev pred nasiljem ter pred povzročanjem stisk s pričakovanji glede skupnega starševstva nad otroki, ne glede na preteklo nasilje v družini, ki so ga doživeli ženska in otroci.

Kot predsednica republike sem zato izredno zadovoljna, da smo letos po desetih letih dobili novo Resolucijo o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini in nasilja nad ženskami, z vsemi nujnimi in zelo potrebnimi sistemskimi ukrepi in rešitvami. Ob tem smo določene predloge, med drugim glede nujno potrebne obravnave in ustreznih programov dela s povzročitelji nasilja, posredovali tudi iz mojega Urada – strinjamo se namreč z opozorili strokovnjakinj in strokovnjakov, da je to področje v slovenskem prostoru sistemsko pomanjkljivo urejeno.

Eden od ciljev mojega mandata je usmerjen k zagotavljanju dostojanstva za vse. Zato smo v letošnjem maju tudi organizirali 3. Predsedničin forum, na katerem smo govorili o naši skupni obvezi ustvarjanja kulture mirnega sobivanja, o nenasilju in naši dolžnosti do ničelne tolerance do brezbržnosti ob nasilju – konkretno ob nasilju v družini, ob medvrstniškem nasilju in, žal pogosto spregledanemu in zamolčanemu, nasilju nad starejšimi in nasilju nad osebami z demenco. Zlasti pri nasilju nad starejšimi ugotavljamo, da je treba storiti več za krizne namestitve starejših oseb in oseb z oviranostmi. Vemo tudi, da kakovostnih podatkov glede nasilja v družini in bivanjskih skupnostih na primer glede nasilja nad invalidi, geji, lezbijkami, trans in nebinarnimi osebami ni, zato je treba raziskati tudi to področje.

Po razpravi na forumu smo pripravili številna konkretna priporočila in jih posredovali na resorna ministrstva, ob tem pa izpostavili zlasti potrebo po sistematičnemu in usklajenemu

medinstitucionalnemu sodelovanju vseh pristojnih državnih institucij ter nevladnih organizacij, ki morajo izvajati učinkovite preventivne programe, oceniti in odpraviti pomanjkljivosti v že uveljavljenih ukrepih in jih nadgraditi s stalnim strokovnim usposabljanjem staršev, vzgojiteljev, učiteljev, socialnih delavcev, policistov, zdravstvenega osebja, tožilcev, tudi sodnikov.

Predvsem pa je izredno pomembno krepiti vrednote v družbi in širši konsenz o nedopustnosti nasilja in ustrezno ukrepati, ko do njega pride. Ker gre pri nasilju nad ženskami za globok družbeni problem, mora prav vsak, od pristojnih državnih organov, do vsakega posameznika, opraviti svoj del naloge, če želimo pravičnejšo in boljšo družbo. Posebno vlogo in odgovornost imamo pri tem nosilke, nosilci družbenopolitične moči, mnenjske voditeljice, voditelji in seveda mediji. Vsi mi moramo vzpostaviti in upoštevati jasne moralno-etične standarde. Na ta način širša javnost ukrepe in procese za zaščito žrtev in obravnavo povzročiteljev nasilja, prepozna kot pravične in sprejemljive ter ob tem oblikuje odklonilni odnos do nasilja. Pomembno je, da o nasilju govorimo, o njem ozaveščamo, do njega zavzamemo jasno odklonilno držo, ga ne opravičujemo in ne relativiziramo.

Ta konferenca je priložnost točno za to – da strnemo vrste, združimo svoje znanje, izkušnje in moči za skupni cilj: strpnejšo in vključujočo družbo, kjer je vsak posameznik deležen spoštovanja in dostojanstva. Da to dostojanstvo in nadzor nad lastnim življenjem povrnemo tudi žrtvam.

Hvala vsem, ki z znanjem, s srcem in pogumom stojite ob strani tistim, ki najbolj potrebujejo pomoč, ki potrebujejo varnost. Naj bo današnji dan opomnik, da smo skupaj močnejši in da bomo kot skupnost zmogli preseči sence nasilja in ustvariti strpnejšo družbo.